



www.jollibread.com

© Del text: 1997, Pere Pons i Clar

© D'aquesta edició:

2019, Santillana Infantil y Juvenil, S. L. i Grup Promotor, S. L.

Carrer de les Ciències, 73 (Districte econòmic Plaça d'Europa)

08908 L'Hospitalet de Llobregat

Telèfon: 93 230 36 00

ISBN: 978-84-16661-34-3

Dipòsit legal: M-39.269-2015

Printed in Spain – Imprès a Espanya

Tercera edició: juliol de 2019

Directora de la col·lecció:

Maite Malagón

Editora executiva:

Yolanda Caja

Direcció d'art:

José Crespo i Rosa Marín

Projecte gràfic:

Marisol del Burgo, Rubén Chumillas, Rosa Marín, Julia Ortega

i Álvaro Recuenco

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat d'excepció prevista per la llei. Si en necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment, adreueu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org).

**Nocturn
a quatre
mans** PERE
PONS
I CLAR

jollibre

En arribar a la parada n'havia vist un que arrencava. No vaig córrer per aturar-lo, ni vaig fer senyals perquè el conductor em veiés. Vaig preferir esperar el següent. No tenia pressa.

Em vaig asseure al banquet de la parada. L'autobús trigaria encara un quart ben bé. No sabia amb seguretat què m'esperava al final del trajecte. Tanmateix, els finals de trajecte sempre han estat per a mi un motiu d'angoixa. Sempre em passa que quan agafo un autobús o un metro, si la meva parada és la del final, em quedo pensarós, amb una estranya sensació al pit. Suposo que els psicoanalistes en farien una interpretació sucosa i ficarien cullerada al fons del fons de la meva infantesa. Per què la vida, aquest segment de vida que ens ha tocat, ha d'estar configurada per finals, l'un rere l'altre?

De preguntes així, me n'havia fet els últims tres o quatre anys, després que tot semblés que s'havia acabat i que res no tornaria ja a ser com abans.

I és que abans, quan tenia disset anys, creia que el món era estable, gairebé etern, immutable. Em creia que les

persones, els fets, la societat, tot, absolutament tot, havia estat com jo ho veia i que continuaria sent-ho encara que em fes gran. Res més il·lusori. El món canvia, i tu canvies, i les coses que estimes canvien, encara que no ho vulguis.

8 Va arribar algú i li vaig fer lloc al meu costat. Ho vaig fer d'esma. Els meus pensaments s'havien esvalotat, com l'aire que removia les fulles dels arbres i aixecava els papers de terra. Em trobava en una situació contradictòria. Esperava l'autobús i temia que arribés i l'hagués d'agafar. Feia tres anys que havia fet aquell recorregut i el record que en conservava era càlid, molt tendre, però a la vegada amarg. Van ser trajectes inoblidables, amb una consistència agredolça, que encara persisteix dins meu i que m'engavanya els pensaments.

Quan l'autobús va aparèixer, em vaig aixecar per demanar parada i vaig pujar-hi sense ser gaire conscient del que feia. Em vaig instal·lar en un seient individual. Hi havia poca gent. No era una hora punta. L'escalforeta de la calefacció em va fer estremir de gust. El baf entelava els vidres i m'impedia veure l'exterior. Amb els dits vaig dibuixar-hi un cercle per on poder mirar. Encara era de dia i el sol moria per darrere dels edificis del davant. Vaig tancar els ulls i, sense que ho pogués evitar, una coïssor benigna em va humitejar les parpelles. Sabia on havia començat tot. Tenia clares les imatges dels fets que havien canviat la meva vida de dalt a baix. Ben mirat, tot era igual, però, paradoxalment, tot era diferent; i tot ja no podria ser mai més com abans; ni amb mi mateix, ni amb el meu pare, ni amb la meva mare; ni tan

sols amb els meus amics i amigues. El món havia mudat la fesomia.

Crec que tot va començar un dia qualsevol. Devia ser un matí com els altres. Em vaig llevar al més tard possible, quan faltaven deu minuts justos perquè la mare sortís escopetejada de casa cridant que ja m'espavilaria tot sol, i que agafés l'autobús. Per això vaig vestir-me de qualsevol manera i, quan vaig entrar a la cuina, sense ni pentinar-me tan sols, la meva germaneta, que sempre ho té tot a punt, em va fer:

–Ets boig. On vas amb aquests cabells?

I jo no me la vaig escoltar. Em vaig empassar amb un glop llarg el cafè amb llet que m'havien preparat i vaig agafar l'entrepà que tenia sobre el marbre.

–On vas d'aquesta manera? –vaig sentir que em deia la mare mentre sortia del lavabo–. Ja et pots pentinar... I mira quina cara...; potser que t'afaitassis de tant en tant!

Vaig pensar que quan seria gran i autònom em deixaria barba.

–Em deixo barba –vaig contestar a la mare.

–Sí, home; i què més? A la teva edat un no es deixa barba encara.

–Si no en tens, de barba! –em va fer la nena bonica de la germaneta.

Aleshores li vaig dir el que sabia que posaria la mare a parir:

–Però en tindré, tard o d'hora tindré una espessa barba negra; i tu, nena melindrosa, ni això, ni negra, ni barba, ni res!

–Ja ho veus –em va dir ella–, l'enveja que em fas...

–Masclista, més que masclista! Fes el favor de callar; i vés-te'n a pentinar abans que me n'hagi anat.

Cada dia, si fa no fa, era la mateixa història. I jo no sabia com fer-la canviar. La mare cridant-me i la meva germaneta tirant-me en cara els defectes. Però la cosa no s'havia acabat.

–Mare –va fer la Mireia–, en Pau no s'ha fet el llit. Mira.

10 Li hauria aixafat el nas amb els dits, com si es tractés d'un tomàquet per sucar el pa. Però em vaig reprimir. Sabia que tenia totes les de perdre. A més, la mare va repli-car abans que ningú:

–Nena, no compliquis les coses ara, tu també. Ja se'l farà quan torni de l'escola.

Vaig fer com qui no sent res i vaig obrir la porta perquè la mare sortís de casa. Darrere va passar la Mireia i jo vaig tancar amb força. El soroll va ressonar per tota l'escala. Hi havia l'ascensor al replà i la mare el va obrir de seguida.

–Vinga, que fem tard –va dir.

Aleshores em vaig adonar que havia sortit sense lli-bres, ni cartera ni llapis, ni res de res. Així, amb les mans buides, com si anés a comprar.

–No portes res? –em va fer mentre baixàvem.

–No –vaig improvisar–; farem una visita.

–Ah, sí? –s'hi va ficar la meva germana–. Que estrany, no ho havies comentat ni res...

Va deixar una cua de silenci sospitosa i vaig haver d'intervenir-hi de seguida:

–El de geo, que ho diu tot a l'últim moment!

Em va quedar prou sincer i versemblant. La mare tenia altres coses en què pensar i es va limitar a dir-me:

–Déu n'hi do! Tot el dia sortiu. Ja voldria jo tornar a començar. –Va callar un moment i després va afegir–: Si fos ara, pagaria per anar a l'escola. No ens ho passàvem tan bé nosaltres, no. Allò sí que era estudiar! Però ara, encara no sabeu què vol dir agafar un llibre.

–No és culpa nostra –li vaig dir secament–, si els professors no en saben més...

11

L'ascensor s'havia aturat al garatge. Vam sortir de pressa i en un moment ens vam instal·lar dins el cotxe. La mare va esperar uns segons amb el motor en marxa sense posar la primera. Volia escalfar-lo. La mare era una conductora prudent, que feia tot allò que els manuals i els fullets instructius prescriuen.

El garatge era en una semipenombra agradable. Em va agafar altre cop son. La vaig reprimir amb un cop de mans.

–I on aneu? –em va preguntar la mare mentre engegava.

Vaig callar. Havíem sortit al carrer. L'ombra dels edificis del davant encara tapava el sol. Hi havia poc moviment al carrer. De fet, sempre hi havia poca gent. El nostre no era un carrer de pas, hi anàvem els que hi vivíem i prou. I en aquella hora encara menys. Hi havia el camió de la llet aturat al davant de la botiga de queviures de la cantonada i alguns cotxes dels veïns aparcats. El jardiner de les cases del davant retallava l'herba amb una

segadora elèctrica. No ens va mirar. Estava pendent del conserge de la nostra finca que li comentava algun detall de la feina. Sobre la vorera hi havia la moto de l'Òscar, el germà de la Sílvia, una noia que havia conegut casualment no feia gaire i que jo li feia el pes, deien.

De seguida vam ser a l'avinguda de Pedralbes. Hi havia més circulació que els altres dies.

12 –Són deu minuts més tard que de costum i això es nota. Demà, si fas com avui, te n'aniràs a l'escola amb autobús –em va cridar la mare amb una veu que no oferia cap mena de dubte sobre l'autenticitat de la seva amenaça.

Vaig preferir callar. Coneixia la mare i sabia perfectament quan parlava per parlar. Hi va haver un moment de silenci durant el qual vaig fer-me el propòsit de ser més disciplinat i de llevar-me quan sentís el despertador. Sabia, però, que era una promesa que no tenia gaire valor. L'endemà, la mandra seria superior a les meves forces i tornariem a començar amb les baralles i els crits. Era una mandra que em desbordava fins al punt d'aconseguir fer-me antipàtic amb els de casa. Per aquest motiu envejava la meva germana. En aquest sentit era perfecta, i jo li admirava la capacitat de llevar-se immediatament després d'haver sonat el despertador, gairebé com un autòmat, com si no li importés deixar la tebior dels llençols. Ho havia verificat unes quantes vegades sense que ella se n'adonés, alguns matins que m'havia hagut de llevar més d'hora perquè teníem algun examen important. El despertador sonava i es produïa el que per a mi era un mi-

racle: abans que haguessin passat dos segons, la meva germana obria els ulls, s'incorporava i premia el botó per aturar-lo. I, com per art d'encantament, en comptes de tornar a ficar-se a dins del llit, buscant els llençols calentons, vençuda per la son i la mandra, posava els peus sobre l'estora, s'estirava una mica, i es posava els mitjons que tenia preparats de la nit anterior sobre la cadira, amb la resta de la roba.

–No comprenc com t'ho fas –li havia dit alguna vegada.

–Jo tampoc no sé com t'ho fas tu, que sempre has d'anar a corre-cuita contra rellotge.

Jo m'excusava dient-li que era cosa de genètica.

–Tu t'assembles a la mare; sou com dos rellotges.

–I tu, a qui t'assembles?

–Al pare. Ell sempre es llevava tard, després de la mare.

–No me'n recordo –feia, desinteressada, la Mireia, intentant treure valor a la meva hipòtesi–. Era molt petita.

De fet, jo tampoc em recordava gaire del pare a casa. Feia set anys que s'havien separat, ell i la mare, però per a mi era una bona excusa, davant de la qual la meva germana no tenia arguments.

–Baixes? –vaig sentir que em deia mentre em clavava un cop al genoll.

Haviem arribat a la cantonada on la mare em deixava sempre. Li vaig fer un petó, el més dolç que vaig poder.

–Vinga, espavila't, que faràs tard –em va dir secament, com si s'hagués posat alguna vacuna contra la meva seducció de fill.

Vaig sortir i vaig tancar la porta amb suavitat. No hi havia res pitjor que un cop de porta fet sense contemplacions. Et podies quedar sense sortir divendres o dissabte.

Vaig mirar el rellotge. Faltaven deu minuts perquè sonés el timbre de dos quarts. Aquell dia teníem mates a primera hora i el professor encara era més puntual que la meva germana. Vaig córrer cap a l'escola, però a mitja cursa algú em va cridar. Era en Manel Fiol, un succedani de don Joan, que se les donava de conquistador.

14 –Tranquil, Pau, que no recordes que en Sureda està malalt?

–La puta! –vaig dir jo col·locant-me els cabells enrere amb el gest que m'era característic–; i jo fregit per les presses.

–Vine, et convido al que vulguis.

Vaig estar a punt d'acceptar, però un filet de seny em va envair.

–Tinc quatre retards ja, aquesta avaluació. Si arribo a casa amb cinc retards, castigat dos dies sense escola, la mare es pot morir de l'empenyada.

–Bé, llàstima –va afegir en Manel en un to enigmàtic.

–Sí? Per què?

–No, per res... Bé, potser sí... Depèn... T'havia de parlar...

–Sobre...?

–Tant se val –va exclamar com si se li hagués acabat la corda.

A mi no em poden fer una cosa com aquella. Sóc molt i molt curiós, fins al punt que la curiositat em rosega per dins si no aconseguixo satisfer-la.

–No em vinguis amb romanços, Manel, collons! Si m’has de dir alguna cosa, me la dius.

Aleshores es va voler fer el desmenjat, cosa que ja li anava bé, pedant i presumit com era.

–Oi que m’acabes de dir que no tens temps? Oi que et fa por arribar tard a classe? Doncs...?

–A veure, Manel, tu m’has de dir alguna cosa important, sí o no?

–Crec que sí –em va contestar traient-hi importància.

–Com que creus que sí?

–És clar, tot és relatiu...

–Tot potser sí –li vaig engegar mentre l’agafava pel braç–, però el mastegot que et fotré no en tindrà pas res de relatiu.

–Tranquil –em va dir mentre m’enretirava la mà–; tu canvies com el vent, Pau, i jo ja no sé si...

Em vaig imaginar que s’havia posat d’acord amb el grup de sempre i que, en aquells moments, segur que es devien partir mirant-nos.

–Si és una broma ja ho podem ben deixar –li vaig dir, convençut que passava del que m’havia de dir.

–Tu mateix.

I va callar i se’n va anar cap a la cafeteria on solíem anar a les hores perdudes. Em va cabrejar que me la fotés.

–Ei, tu, Manel, espera’m. Has guanyat. Si vols companyia en tindràs. Però explica’m què collons vol dir tot aquest misteri.

Encara em va fer gruar una bona estona. A la cafeteria hi havia en Toni i en Marc asseguts a la barra, i la Gemma

i el seu Jordi en una de les tauletes mirant-se als ulls, enfilats com sempre al seu núvol particular.

–Bé –li vaig fer quan ja em vaig haver atipat que em donés allargues parlant amb els uns i amb els altres.

–T’interessa encara la Delia? –em va preguntar sense deixar de mirar el got de cervesa que tenia a la mà.

–Sí, és clar que sí. Per què m’ho preguntes?

–Posa’t tranquil, sisplau, Pau.

16

Podria jurar sobre la Bíblia que fins aleshores havia estat força tranquil, sobretot a partir del moment que havia sortit del cotxe de la mare. Però l’actitud d’en Manel em va fer saltar els ploms.

–Posa’m una cervesa a mi també, Àngel –vaig dir a l’home que hi havia darrere la barra.

Em va mirar les mans esperant trobar-hi les cent vint-i-cinc pessetes que cobrava per un quinto. Vaig ficar-me la mà a la butxaca i li vaig fúmer dues monedes de cent sobre el taulell.

–És la Delia –va continuar dient en Manel en un to confidencial, fluixet, per evitar que els altres poguessin sentir-lo.

Vaig callar. Estava expectant i el cor em començava a bategar de pressa.

–Hi ha coses que fan de mal dir.

Em vaig aguantar. L’hauria escanyat sense contemplacions, però vaig deixar que les mans anessin fent amb el got que l’Àngel m’havia servit amb la cervesa.

–Va ser ahir, a la tarda. Jo me n’anava a casa. Sortia d’anglès...

–Sol? –li vaig preguntar, més que res per dir alguna cosa.

–Sí, sol. Tranquil, no hi va haver testimonis.

Va aixecar les celles i va mirar de reüll per si algú ens escoltava.

Jo hauria mossegat el got de la irritació. Sabia que en Manel no era un noi hàbil, ni àgil, ni desimbolt amb les paraules. Però aquell dia s'estava comportant com el més astut dels intrigants. Havia aconseguit que em posés com un flam. Vaig fer dos glops llargs de cervesa. No em podia imaginar què podia dir-me de la Delia. Sortia amb ella des de feia dos mesos. L'havia coneguda en una discoteca i s'havia convertit en algú molt important per a mi.

–Quant fa que no la veus? –em va interpel·lar, com si es tractés d'un interrogatori en tota regla.

–I ara què, va d'interrogatori? –li vaig fer una mica càustic, com qui comença a malfiar-se de la credibilitat de qui té davant seu.

–No te'n fotis, Pau... I, si no, ho deixem córrer i ja t'ho trobaràs.

–No, no, sisplau –vaig saltar agafant-li la mà per evitar que acabés de baixar del tamboret–. Pregunta, pregunta...

–No res, si fa molt que no la veus.

–Des d'aquest dissabte. Per què?

–Ahir la vaig veure amb un altre.

Em vaig quedar de pedra. Anava a fer un glop i el got se'm va quedar com glaçat entre els dits, a mig camí del taulell a la boca. Suposo que la mirada se'm va enterbolir.

Vaig voler dir alguna cosa, però les paraules no em van sortir. Potser en Manel va interpretar la meva actitud com d'indiferència o d'incrèdilitat.

–Era un paio més gran que nosaltres. Deu fer segon o tercer de carrera. Sortien d'un descapotable.

–Un cotxe? –vaig fer jo com si m'haguessin donat un antídoto contra la paràlisi–. I quin cotxe? Era un esportiu? Té un cosí que té un Toyota.

18 –No crec que fos el seu cosí –em va tallar en Manel–; els cosins no...

–Què? No què?

Creç que vaig dir aquestes últimes paraules una mica incòmode i neguitós, començant a fer-me càrrec de la situació. Em trobava desconcertat.

–Que la Delia i aquell paio estaven enrotllats...

Vaig sentir un «clic» a dins del cervell a la vegada que m'eriçava de ràbia. I aquella erupció de còlera i impotència em va ennuvol·lar la vista. Tenia el got a la mà i me'l vaig endur als llavis mecànicament. Vaig fer uns quants glops esvalotats i em va sobrevenir un atac de tos. Em vaig pensar que no recuperaria la respiració. Sé que em vaig comportar com un beneit. L'Àngel, el del bar, anava renegant mentre deia:

–És massa d'hora per beure cerveses, que no ho veieu?

La Gemma, en Jordi, en Marc, en Toni..., tots em miraven.

–Hòstia! –vaig exclamar quan vaig poder–; una mica més i no em recupero.

–Això m’ha passat moltes vegades –va fer en Jordi.

–Què? –el vaig increpar pensant que es referia a l’assumpte de la Delia i que tot era un complot de tots per riure’s de mi.

–Tossir d’aquesta manera –va fer ell, estranyat de la meva resposta.

Vaig veure que en Manel reia per dins. Li hauria clavat dos cops de puny a la cara, però em vaig reprimir. D’alguna manera li tornaria la jugada. El coneixia i sabia que darrere d’aquella màscara de confident hi havia una velada satisfacció pel que m’havia explicat.

19

Quan ja vam haver sortit, el vaig agafar sense que els altres se n’adonessin i li vaig dir:

–De tot això, ni una paraula a ningú.

–I ara! Què t’has pensat? T’equivoques si et penses que faré el tafaner. Sóc una tomba.

Vaig arribar a la conclusió que m’era absolutament igual el que fes i que el que calia era que jo valorés quines accions empenia. La primera cosa que havia de fer era parlar amb la Delia. Feia poc que la coneixia i, encara que creia que podia confiar-hi absolutament, hi havia la possibilitat que me l’hagués jugada amb algú.

Necessitava parlar-ne i la Delia no la trobaria fins a la tarda, i això anant tot molt bé. Vaig decidir que parlaria amb la Maria. Ella era una bona amiga. Coneixia la Delia de feia més temps i potser sabia alguna cosa del paio del descapotable.

–De quina marca era? –vaig preguntar a en Manel quan vam arribar a secretaria.

–Què? –em va preguntar més preocupat pel retard que per altres coses.

–L'esportiu.

–Ah!, noi, no ho sé. Era vermell, i molt xulo, xulíssim. Li hauria ventat dos clatellots.

–Des del primer moment que m'havia imaginat que era de color vermell. De quin altre color hauria pogut ser, si no? –li vaig dir, colèric.

20 –Tranquil, eh... –em va dir aixecant les mans fins a l'altura de les espatlles, com si es rendís-. Jo només t'he volgut fer un favor.

–Pau Sigüenza, és el teu cinquè retard –em va dir la secretària que revisava les llistes dels retards amb les ulleres col·locades a la punta del nas-. Ho sento, però hauré de passar una nota al teu tutor. Aquesta vegada t'has passat de llest, nen, i la teva mare no estarà gens contenta de saber que t'has de passar dos dies a casa.

El tutor em va cridar a tercera hora, aprofitant que el professor d'ètica i una metgessa ens havien de passar un vídeo sobre educació sexual.

–Després t'hi deixaré anar –em va dir quan ens vam haver assegut a la tutoria-. No crec que et faci gaire falta tot el que explicaran. Ara tens coses més urgents per atendre. La teva abúlia em comença a preocupar, Pau. La teva mare em diu que et costa llevar-te, que tot et fa mandra... Pensa que tot això, a la llarga, et pot perjudicar.

Vaig anar escoltant. Sabia d'altres vegades que els seus rotllos podien ser eterns. I aquell dia justament no em feia cap gràcia. Hauria preferit quedar-me amb els al-

tres i sentir el que ens havia de dir la metgessa. Però no va ser possible. El sermó va durar tota l'hora. Vam acabar just quan es va sentir el timbre per sortir al pati.

–T'ho has perdut, nano! –em va fer en Manel quan vaig ser amb ells.

–I què, ha estat bé? –vaig preguntar sense gaire motivació, pensant més que res en la cara que faria la mare quan veiés la nota del tutor.

–Pse! No et pensis. Res que no sabéssim...

–Doncs a mi no m'ha desagradat. Ho prefereixo a la tecnologia. Allò sí que és insuportable! –va exclamar la Maria, que havia arribat just en aquell moment.

21

Me la vaig mirar. Li hauria dit alguna cosa de la Delia, però vaig preferir esperar.

–Tu, Maria, hi deus haver après molt –va afegir en Manel–. Tinc la sensació que les noies no esteu tan ben informades sobre l'ús del preservatiu i totes aquestes coses.

–Si tu ho dius... –va fer condescendent la Maria–, però ja m'agradaria a mi veure't en una situació compromesa que n'haguessis de fer servir algun...

Ens vam posar a riure.

–No sabries per on començar.

Em vaig quedar atordit.

–Us han explicat com es posa? –vaig dir estranyadíssim.

–Evidentment. Primer ens han passat una pel·lícula i després hem fet una part pràctica –em va dir en Jordi, que acabava d'arribar amb el seu entrepà quilomètric

i la Gemma penjant-li del coll-. El més ràpid ha estat en Manel.

-Apa, va! -vaig exclamar-. Que em prens per boig o què?

Després ens vam quedar una estona més parlant de les nostres coses, la majoria ximpleries, fins que ens van cridar per reprendre les classes. La sensació de buit que m'havia sobtat en saber que la Delia m'havia fotut el salt no m'havia abandonat en tot el matí i la seva cara va persistir dins meu com un tresor a la deriva. Jo bracejava fent esforços per impedir que se n'anés, sense poder-ho evitar.